

POSTANOWIENIE

27 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 27 marca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.R.

przeciwko Syndykowi masy upadłości Bank spółki akcyjnej w upadłości
w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w
upadłości w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z 22 lutego 2024 r., I ACa 2151/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
kasacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

[A.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 czerwca 2023 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zasądził od
pozwanego Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz powódki A.R. kwoty 8 201,16 zł i 7
474,53 CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 15 czerwca 2023 r. do dnia
zapłaty (pkt I); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II); a także zniósł
wzajemnie między stronami koszty procesu (pkt III).

W postanowieniach z 4 sierpnia 2023 r. i 17 listopada 2023 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku wobec ogłoszenia upadłości pozwanego Banku zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. i wezwał do udziału w sprawie syndyka masy upadłości pozwanego, a następnie podjął postępowanie w części dotyczącej ustalenia nieistnienia stosunku prawnego.

Po rozpoznaniu sprawy – na skutek apelacji powódki - w zakresie dotyczącym ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wyrokiem z 22 lutego 2024 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku zmienił zaskarżony wyrok w punkcie drugim w ten sposób, że ustalił nieistnienie między stronami stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu z 8 listopada 2006 r.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Jego zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do pytania: „Czy postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu waloryzowanego (indeksowanego albo denominowanego) do waluty obcej, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 ustawy z 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1520 ze zm. – dalej: „Pr.u.”) i tym samym podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 lub art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 Pr.u. do czasu rozpoznania zgłoszenia wierzytelności na liście wierzytelności lub, odpowiednio, odmowy uwzględnienia wierzytelności na liście i wyczerpania trybu określonego ustawą?”.

Ponadto wskazał, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj.: art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 Pr.u. oraz art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 w zw. z art. 145 ust. 1 Pr.u.

Powódka w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma istotne znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Oparcie natomiast wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub

podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć. Nie istnieje przy tym istotne zagadnienie prawne ani potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia oraz wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl.; z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl.; i z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Skarżący zamiennie potraktował obie przywoływane przesłanki przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), przedstawiając w ramach obu z nich to samo zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Pozwany natomiast przekonująco nie wykazał, by istniała potrzeba ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że pojęcia „postępowań dotyczących masy upadłości” nie można identyfikować z postępowaniami o wierzytelności podlegające zgłoszeniu do masy upadłości, o których mowa w art. 145 ust. 1 Pr. u. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 listopada 2017 r., I CSK 672/17, niepubl.). Wyjaśniono również, że z racji charakteru powództwa o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, tego rodzaju roszczenie nie może być realizowane w trybie sporządzenia listy wierzytelności, nie jest zobowiązaniem pieniężnym ani zobowiązaniem majątkowym niepieniężnym upadłego, które może być przekształcone w zobowiązanie pieniężne, zaś pozytywne rozstrzygnięcie takiego żądania na drodze sądowej nie jest tytułem egzekucyjnym podlegającym przymusowemu wykonaniu, tak jak wyciąg z zatwierdzonej przez sędziego komisarza listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy otrzymanej na jej poczet przez wierzyciela (art. 264 ust. 1 Pr. u.). Sprawa o tego rodzaju roszczenie z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest więc sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 Pr. u., a tym samym postępowanie w tym przedmiocie może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego

z 8 kwietnia 2025 r., I CSK 3383/24, niepubl.; z 28 maja 2025 r., I CSK 236/25, niepubl.; z 29 maja 2025 r., I CSK 2721/24, niepubl.; z 11 czerwca 2025 r., I CSK 3309/24, niepubl.; z 3 lipca 2025 r., I CSK 1948/24, niepubl.; i z 22 lipca 2025 r., I CSK 758/25, niepubl.). Nie zachodzi zatem podstawa do ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Z tych względów - na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. - Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego pozostawiono zgodnie z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, skarga kasacyjna dotyczyła bowiem wyroku częściowego.

Monika Koba

[A.T.]

[SOP]